

NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİNDE ÖĞRENCİLERİN ÜNİVERSİTE TERCİH NEDENLERİNİN TESPİTİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA*

A STUDY FOR DETERMINATION OF THE STUDENTS' UNIVERSITY PREFERENCE REASONS IN NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR UNIVERSITY SAMPLE**

Selen DOĞAN¹, Hasan Hüseyin TÜRKMEN²

1. Prof. Dr. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler, sdogan@ohu.edu.tr,
<https://orcid.org/0000-0002-4019-5581>
2. Dr. Öğr. Üyesi, Niğde Üniversitesi, Niğde Sosyal
Bilimler Meslek Yüksekokulu,
hhturkmen@ohu.edu.tr,
<https://orcid.org/0000-0001-8475-9871>

Makale Türü Article Type
Araştırma Makalesi Research Article

Başvuru Tarihi Application Date
09.10.2019 10.09.2019

Yayına Kabul Tarihi Admission Date
04.11.2019 11.04.2019

DOI
10.20875/makusobed.631424

* Bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde bizlerden desteğini esirgemeyen Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Rektörlüğüne teşekkürü bir borç biliriz.

** We express our deepest gratitude and appreciation to the Rectorate of Niğde Ömer Halisdemir University for the support given to us in conducting this research study.

Öz

Günümüzde hızlı gelişme ve değişimler nedeni ile her şeyde olduğu gibi adayların üniversite, fakülte, bölüm ya da program tercihlerinde de çeşitlilikler oluşmuştur. Bu çalışmada, öğrencilerin üniversite seçiminde etkili olan faktörlerin neler olduğunu belirlemeye çalışılmıştır. Adayların üniversite tercihlerinde; üniversite, fakülte, bölüm, program, tanıtım, aile, puan veya üniversitenin bulunduğu şehir gibi birçok faktör etkili olabilmektedir. Özellikle yeni kurulan üniversiteler, yerleşmiş ve büyük üniversitelere göre birçok konuda daha dezavantajlı olabilmektedir. Çalışma kapsamında, adayların üniversite tercihinde etkili olan faktörleri ölçmeye yönelik 62 değişkenli bir ölçek oluşturulmuş ve 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinde okuyan 1. sınıf öğrencilerinin tamamına anket uygulanmıştır. Anket sonuçlarına göre öğrencilerin üniversite tercihlerinde en önemli faktörlerin üniversitedeki eğitim-öğretim kalitesi ve mezunların iş bulma imkânları olduğu ortaya çıkmıştır. Tercihle en az etkili faktörün ise ailesinin bulunduğu kentte olması olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrenciler için ilin ekonomik şartlarının uygunluğu ve üniversitenin konumu da oldukça etkili bir faktör olarak belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Üniversite, Üniversite Tercih Nedenleri, Üniversite Tercihinde Etkili Olan Faktörler,*

Abstract

Nowadays, due to rapid developments and changes, there has been diversities in the university candidates' university, faculty, department or program preferences as well as in everything else. The effective factors in the university preferences of students were examined in this study. There might be effective many factors such as university, faculty, department, program, advertisement, family, exam scores or the city where the university is located in the candidates' university preferences. Especially, newly-established universities can have many disadvantages comparing to long-established universities. Within the scope of the study, a scale with 62 variables was formed to measure the factors that are effective in the preference of candidates and a survey was applied to all first grade students in Niğde Ömer Halisdemir University in the 2016-2017 Academic Year. According to the results of the survey, it was found out that the most important factors in the university preferences of the students were the quality of education in the university and the employment opportunities of the graduates. The least effective factor in the students' preferences was the presence of students are in the city where the family is located. The suitability of the economic conditions of the province and the location of the university were also considered as the effective factors for the students.

Keywords: *University, University Preference Reasons, The Effective Factors in University Preferences,*

1. GİRİŞ

Türkiye’de devlet ve vakıf üniversitelerinin sayısındaki hızlı artış, devlet-vakıf fark etmeksizin, üniversiteler arasında kıyasıya bir rekabet ortamının doğmasına yol açmıştır. Dünya Bankası’nın raporlarında (Aktaran, Erol, Yergin ve Mercan, 2012:3) yer alan bir analize göre üniversite tercihlerinde, herhangi bir yükseköğretim kurumuna girme çabasından ziyade üniversitelerin popülerliğinin ve kalitesinin etkili olduğu görülmüştür. Başarılı öğrencileri kendine çekerek talep edilen bir üniversite olmak için üniversiteler var olan durumlarını ortaya koymak, gerekli düzenlemeleri yaparak kendilerine çekidüzen vermek, değişimlere ve yeniliklere açık olup bunları takip ederek adaylar üzerinde etki yaratmak zorundadırlar. Bu kapsamda bu araştırma, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi öğrencileri örneğinde, genel olarak öğrencilerin üniversite tercih nedenlerini ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır.

Literatürde öğrencilerin buldukları üniversiteyi seçmelerinde etkili olduğu düşünülen çeşitli boyutlardan bazıları şunlardır (Yakar, Odabaş ve Gündeğer, 2016:190); üniversitenin saygınlığı, iş olanakları, burs imkânlarının olup olmaması, istenen programın olması, aile ve arkadaşların etkisi, öğrencinin yaşadığı il ya da ilçeye uzaklığı, konaklama olanakları, sınav sonuçları, üniversitenin kaliteli olup olmadığına yönelik algı, öğrencinin okurken çalışma imkânına sahip olup olamayacağı, üniversitenin konumu, büyük şehirlere yakınlığı prestiji vb. Birleşik Krallık’ta (2010) çeşitli üniversitelerde 1000 1. sınıf öğrencisiyle yapılan bir çalışmada okul ücreti, öğretim üyeleri, öğretim imkânları, üniversitenin saygınlığı ve toplam masraflar üniversite seçimini etkileyen en önemli faktörler olarak yer almıştır. Bunların dışında konum, öğretim yöntemleri, üniversitenin öğrencileri mesleğe hazırlama/staj imkanları, üniversite-sanayi işbirliği ile işe giren öğrenci sayısının yüksekliği vb. boyutlar da üniversite seçiminde az da olsa role sahip olan nedenler olarak görülmüştür (a.g.m). Şahin, Zoraloğlu ve Fırat’ın 2011 yılındaki çalışmasına göre (a.g.m.), öğrencilerin üniversiteden öncelikle gerçekleştirmesini beledikleri işlevler arasında ilk sırada “mesleğe hazırlama” bulunmaktadır. Meslek seçimini yetenek, aile, çevre, kültür, ilgi, değer, inanç sistemi, sosyo-ekonomik düzey vb. faktörler de etkileyebilmektedir.

Üniversitenin akademik kadrosunun sayısı ve nitelik bakımından yeterliliği, uluslararası yayın/proje sayıları, kamuoyunda olumlu bir imaja sahip olup olmaması, eğitim-öğretim kalitesi, üniversitenin bulunduğu şehir ve bireyin buraya yakınlığı, ulaşım kolaylığı, şehrin sosyal olanakları ve şehirdeki iş imkânları gibi coğrafik faktörler, ekonomik koşullar (üniversitede okumanın genel maliyeti -barınma, ulaşım, yaşamsal zorunluluklar vb.- ve üniversite bittikten sonra yapılacak meslek sonucunda elde edilecek gelir), öğrencinin arkadaş, öğretmen, rehberlik ve aile tavsiyesi, üniversitelerin web sayfaları, gazete, dergi reklamları gibi bilgi kaynakları, öğrencilerin cinsiyetleri, gelir durumları, anne-babanın eğitim durumu, sosyal statüsü gibi demografik değişkenler, üniversitenin sağladığı imkânlar, alt yapısı ve sosyal tesisleri, modern laboratuvar ve dersliklerinin olması, kampüs imkanları vb. faktörlerin de öğrencilerin üniversite tercihlerini etkilediği farklı araştırmalarda ortaya konulmuştur (Aktaran Köksal, 2016: 43-44).

Üniversite adaylarının, üniversite ve bölüm tercihlerine etki eden nedenleri ortaya çıkarmayı hedefleyen bu çalışma keşifsel nitelikte olup değişkenler ve değişkenler arası ilişkileri ele almaktan ziyade daha sonra yapılacak olan çalışmalara ışık tutmak ve büyük resme daha geniş ve objektif bir bakış açısı kazandırılması amaçlanmıştır. Çalışmada öncelikle adayların üniversite tercihlerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesine yönelik literatürde yer alan çalışmalara ait bulgular özetlenmiş, daha sonra da bu konuda Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi öğrencileri üzerinde yapılan araştırmaya ve sonuçlarına yer verilmiştir.

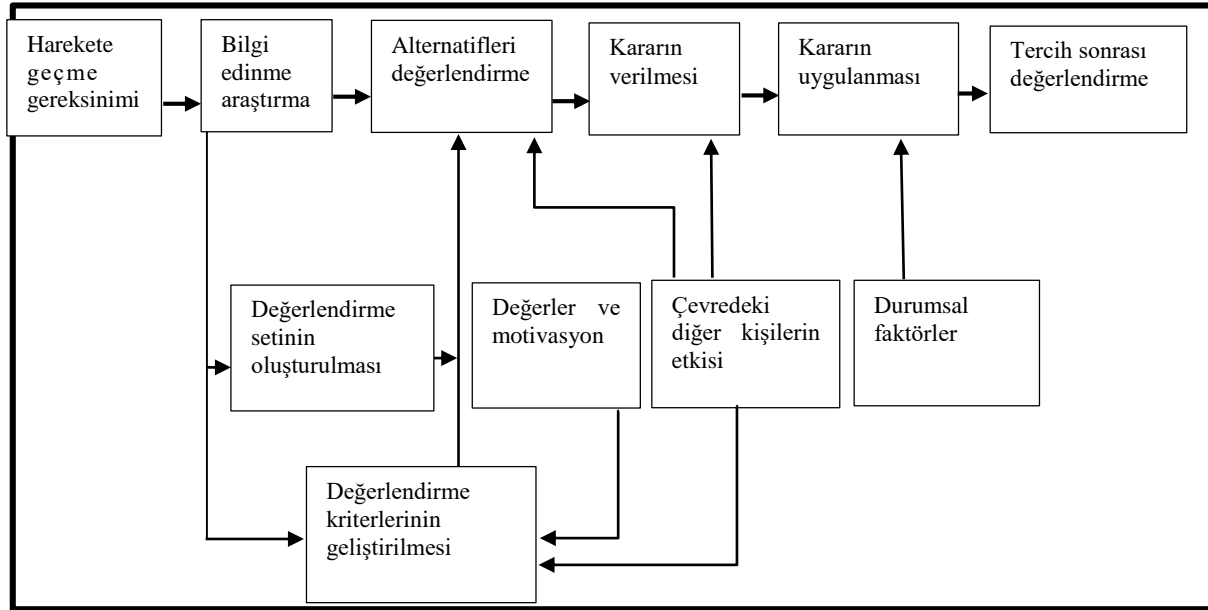
2. LİTERATÜR TARAMASI

Bilindiği üzere, üniversitenin içinde bulunduğu şehir başta olmak üzere, üniversitelerin adaylara sunacağı imkânlar, yabancı dil, yurt dışı olanaklardan yararlanma, mezuniyet sonrası iş imkânları gibi faktörler dışında özellikle üniversitenin piyasadaki marka algısı üniversite seçiminde pek çok faktör gibi belirleyici rol oynamaktadır. İster vakıf, ister özel isterse de devlet üniversitesi olsun günümüzde tüm üniversiteler yeni ve cazip programlar açarak, imkânları doğrultusunda reklam ve tanıtımlar yaparak adayları kendilerine çekme gayreti içerisine girmişlerdir. Çünkü hangi formatta kurulmuş olursa olsun, rekabet tüm üniversiteleri önemli ölçüde etkilemeye ve onları değişime hatta dönüşüme zorlamaya

başlamıştır. Bir taraftan rekabet, bir taraftan dünyada geçmişteki ürün odaklı anlayışlardan müşteri odaklı anlayışlara geçilmesi bir taraftan da beklentileri ve ihtiyaçları farklı ve sürekli değişen Z kuşağı aday profili, üniversitelerin yollarına devam ederken aday tercihlerinin nedenlerini anlamalarını ve ona göre stratejiler belirlemelerini de adeta bir zorunluluk haline getirmiştir. Aksi takdirde üniversiteler, değişen koşullara uyum sağlayamayıp rekabet avantajı yakalayamayacaklardır. Üniversitelerin kendilerini nasıl gördükleri ve tanımladıkları da aday tercihlerinde önemli bir rol üstlenmeye başlamıştır. Özellikle üniversitelerin kendilerine kimlik belirleme çabalarından vizyon, misyon, değer belirleme, stratejik plan ve kalite çalışmaları vb. kapsamında yapmak istediği işler ve ulaşmak istediği vizyon da aday tercihlerinde son derece etkili olabilmektedir. Üniversitenin yerel mi, bölgesel mi, ulusal mı, uluslararası mı olmayı hedeflediği, öncelikli Ar-Ge alanları ve bu alanlarda öne çıkan faaliyetleri, vizyonları doğrultusunda yapmak istedikleri ve gerçekleştirdikleri projeler vb. öğrenci adaylarının tercihlerini etkileyebilmektedir. Özellikle bilgi ve iletişim teknolojisindeki gelişmeler sayesinde öğrenciler tercih yaparken daha çok araştırmacı, daha bilinçli ve ileride yapmak istedikleri mesleğe kendilerini en iyi ulaştıracak eğitimi veren, kaliteli eğitim yanında sosyal imkânları da geniş, piyasadaki imaj ve itibarı yüksek üniversiteleri tercih etmektedirler. Bu anlamda olaya bakıldığında, üniversite tercihlerini etkileyen faktörleri belirlemek çok bilinmeyenli bir denklemi çözmeye benzetilebilir.

Literatür incelendiğinde; öğrencilerin karar verme sürecinde birden fazla aşamadan geçtikleri görülmektedir. Örneğin, Kotler ve Fox, 1995 yılında yaptıkları çalışmada, karar alma sürecinde altı aşamalı bir model öne sürmüşlerdir (Aktaran Tuncalı Yaman ve Çakır, 2017:71).

Şekil 1. Karar Alma Süreci

Kaynak: Aktaran Tuncalı Yaman ve Çakır, 2017:70.

Literatür taraması neticesinde, üniversite adaylarının üniversite tercihlerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesine yönelik çok sayıda araştırmaya rastlanmamakla birlikte aşağıda önemli görülen bazı araştırmaların temel bulgularına yer verilmiştir.

Gavcar, Bulut ve Karabulut (2005) tarafından yapılan bir çalışmada, öğrencilerin Fakülteyi tercih nedenleri araştırılmış, öğrencilerin Muğla'ya geldikten sonraki görüşleri de incelenmiştir. Bu araştırmaya göre öğrencilerin büyük bir kısmının düşük puandan dolayı tercih yaptıkları, Muğla ve Muğla halkı hakkındaki düşüncelerinin büyük oranda olumsuz olduğu anlaşılmıştır. İkinci Öğretim öğrencilerine göre daha yüksek puanlara sahip olan Normal Öğretim öğrencilerinin eğitim kalitesinden daha fazla memnun oldukları ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin %53.8'i normal lise, %44.1'i de yabancı dille eğitim yapan Anadolu Lisesi veya Süper Lise mezunlardır. Fakülte öğrencilerinin çoğunluğu 3 yıllık bir lise eğitimi almış ve lisede hazırlık okumadıkları için yabancı dil düzeyleri düşüktür. Araştırmadan, yurt ve ev imkanlarının yetersiz olduğu, bu nedenle pek çok öğrencinin kayıt yaptıramadığı, birçok öğrencinin de kayıtlarını sildirmek zorunda kaldığı ortaya çıkmıştır. Yine, öğrencilerin barınma sorunu nedeni ile evlerde kaldıkları öğrenci sayılarının fazlalığının ev sahiplerinin

öğrencilere olumsuz bir tavır sergilemelerine neden olduğu, yetersiz barınma imkanlarının mevcut ev fiyatlarını da artırdığı ortaya çıkmış, tüm bunlar da öğrencilerin Muğla'yı sevmemelerine yol açmıştır. Öğrencilerin Fakülte tercih nedenleri içerisinde %51.8 oranla en önemli faktörün düşük puan olduğu, bunu %23.3 oranında ailenin yaşadığı yere yakın olmasının izlediği ortaya çıkmıştır. Ayrıca, üniversitedeki eğitim seviyesinin öğrencilerin beklentilerini karşılama düzeyi %55.92 olup Normal Öğretim öğrencileri, İkinci Öğretim öğrencilerine göre, eğitim seviyesinden daha memnundurlar. Eğitim seviyesinden en yüksek oranda İktisat Bölümü öğrencileri, daha sonra İşletme ve Kamu Yönetimi Bölümü öğrencileri memnun olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrencilerin sosyal imkanlardan memnuniyet oranının %43.81 olduğu tespit edilmiş olup bu faktörden Normal Öğretim ve İktisat Bölümü öğrencilerinin memnuniyetinin daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. İktisat Bölümünü, Kamu Yönetimi ve İşletme Bölümü öğrencileri izlemektedir.

Torlak ve Doğan (2011) tarafından yapılan bir çalışmada, bir üniversitede çok başarılı işler yapılmış olsa dahi adayların beklentilerini karşılamadığı sürece o üniversitenin adaylar için bir tercih olmayacağı belirtilmiştir. Ayrıca, üniversite markası oluşturmak adına hangi bileşenlerin hangi ağırlıkta etkili olduğunun karşılaştırılması yapıldığında, üniversite prestij ve itibarının etkisinin üniversite kalitesinden daha önemli olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, üniversite markasının algılanmasında psikolojik faktörlerin fiziksel faktörlerden çok daha etkili olduğu anlaşılmıştır. Bu anlamda, üniversite adaylarının eğitim sektörü içerisindeki seçim kriterlerinin ve onları tercih yapmaya götüren temel nedenlerin ortaya konulması ve bu doğrultuda üniversitelerde çalışmalar yürütülmesinin büyük önem arz ettiği ifade edilmiştir. Yine, üniversitelerin marka algılarında üç temel boyutun (a.g.m) ön plana çıktığı; önem sırasına göre bu boyutların öğrencilerin algılaması bakımından, mezuniyet sonrasına ilişkin beklentiler, üniversitenin sahip olduğu nitelikler ile üniversitenin sembolik unsurları ile tanıtım çabaları olduğu belirtilmiştir. Bu çalışmada, üniversite marka algılaması ile tercihler arasında anlamlı bir ilgi olabileceği de vurgulanmıştır.

Şahin Zoraloğlu ve Şahin Fırat (2011) tarafından yapılan bir çalışma, üniversite öğrencilerinin yaşam amaçlarını, eğitsel hedeflerini, üniversite öğreniminden beklentilerini ve okudukları bölüme ilişkin memnuniyet durumlarını ortaya koymak hedeflenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğrenciler, üniversiteden birinci öncelikle *"mesleğe hazırlama"* işlevini yerine getirmesini beklemektedir. Sonra, *"kişisel gelişme/kendini tanıma"*; ikinci derecede öncelikli beklentilerde ise *"kişisel gelişme/kendini tanıma"* ile *"toplumsal gelişme/anlayış kazanma"* izlemektedir. Üniversitenin *"estetik/kültürel bilinçlilik"* ile *"entelektüel gelişme"* yi birinci ve ikinci öncelikli olarak yerine getirmesi gereken işlevleri olduğunu düşünen öğrencilerin oranı oldukça düşük bulunarak bu durumun özellikle üniversite mezunu işsizlik oranlarının yüksekliği nedeni ile normal karşılanabileceği ifade edilmiştir. Bireylerin üniversite öğreniminin kendilerine bir meslek sağlamasını beklentilerinin yüksekliğinin *"estetik/kültürel bilinçlilik"* ile *"entelektüel gelişme"* yi sağlama işlevlerini geride bırakması, öğrencilerin üniversiteyi bir meslek okulu gibi algıladıklarının göstergesi olduğu vurgulanmıştır. Öğrencilerin ilgili bölümü tercih etmelerindeki en önemli etkenler; *"okudukları alanı sevme"*, *"mezun olunca iş bulma kolaylığı"* ve *"alanın toplumdaki saygınlığı"* dır. Ayrıca, öğrencilerin bölüm tercihlerinde bölümle ilgisi olmayan; *"açıkta kalma korkusu"*, *"arkadaş/aile önerisi"*, *"rastlantı"* ve *"evden uzaklaşma fırsatı"* da sayılmıştır. Bu şekilde görüş bildirenlerin ise ağırlıklı olarak *"okudukları alanın yeteneklerine uygun olmaması"* nı gerekçe gösterdikleri ortaya çıkmıştır.

Erol, Yergin ve Mercan (2012) tarafından yapılan bir çalışma, üniversitelerde özellikle lisans programlarını açılmasında etkili olan öğrenci tercihlerinin sorgulanmasını hedeflemiştir. Çalışma sonucunda cinsiyet, aile geliri (genel olarak ailelerin gelir düzeyleri düşüktür), yakınlık-uzaklık durumu gibi faktörlerin tercihlerde etkisinin olmadığı bulunmuştur. Hakkâri'nin uzak olmasının, ilde sosyo-politik gerginliklerin yaşanmasının, üniversitenin tercih edilme oranını düşürdüğü ifade edilmiştir.

Owen Korkut, Kepir, Özdemir, Ulaş ve Yılmaz (2012) tarafından yapılan bir çalışmada, üniversite öğrencilerinin okudukları bölümü seçme nedenlerinin ve bu seçimlerinden memnuniyetlerinin cinsiyetleri, okudukları üniversitenin türü (kamu ya da vakıf olması), mezun oldukları lise türü, anne ve babalarının eğitimleri değişkenlerine göre farklılaşp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Meslek seçimini etkileyen etmenler (a.g.m) bireysel, sosyal, sistemik ve şans etmenleri olarak gruplandırılarak öğrencilerin okudukları bölümden memnuniyetlerinin değişip değişmediği sorusuna da yanıt aranmıştır. Sonuçlara genel olarak bakıldığında sıralamada, bölüm seçmede etkili olan

ilk dört neden “*alana duyulan ilgi*”, “*alınan puanın bu bölüme yetmesi*”, “*alanın kişilik özelliklerine uygunluğu*” ve “*iş bulma olanağının yüksekliği*” olarak belirtilmiş ve bu durum, bireysel ve sistemik etmenlerinin daha öncelikli olduğunu ortaya çıkarmıştır. Sosyal etmenlerin onuncu sıradan sonra daha yoğunlaştığı ve en sonda da “*şans*” etmeninin bir neden olarak yer aldığı görülmektedir. Ayrıca, kız öğrencilerin seçilen bölümün cinsiyete ve ilgilerine uygunluğuna erkeklerden daha fazla önem verdikleri ve bölüm seçme konusunda ailelerinden erkeklere göre daha fazla etkilendikleri bulunmuş; erkeklerin ise bölümün iyi kazanç getirici işler sağlaması kriterini daha çok önemsedikleri elde edilen bulgulardandır. Dolayısıyla, kızlarda daha çok bireysel ve sosyal, erkeklerde ise daha çok sistemik etmenlerin vurgulandığı anlaşılmaktadır. Sonuçlar, okunan üniversitelere göre bölüm seçme nedenlerinin farklılaşmasına işaret etmektedir.

Yavuzer ve Kahraman (2014) tarafından yapılan bir çalışmada; Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesini tercih nedenleri arasında Nevşehirli olma, Nevşehir’de yaşama veya Nevşehir’e yakın illerde yaşamayı sebep gösterenlerin oranlarındaki yükseklik dikkat çekmektedir. Fen ve Anadolu Lisesi mezunları ile ,sonucu tartışmalı olmakla beraber, özel okullarda okuyan çocukların bu üniversiteyi fazla tercih etmediği gözlenmiştir.

Yakar, Odabaş ve Gündeğer (2016) tarafından yapılan bir çalışmada, öğrencilerin üniversiteyi seçme nedenleri ikili karşılaştırma yöntemiyle belirlenmiştir. Yapılan çalışmada, üniversite öğrencilerinin üniversiteyi tercih etme nedenlerini oluşturan boyutlar alanyazın taranarak ve görüşmeler yapılarak 7 boyut (a.g.m) belirlenmiştir: Üniversitenin eğitim kalitesi, sosyal ve fiziksel imkânları, üniversitenin bulunduğu şehrin sosyal ve fiziksel olanakları, puan sıralamasındaki yeri, aile veya arkadaş çevresi ile aynı/yakın ilde olması, ailemin isteği ve rehber uzmanın yönlendirmesi. Hacettepe Üniversitesi öğrencileri için “üniversitenin eğitim kalitesi” birinci sırada önemliken; Siirt ve Aksaray Üniversiteleri öğrencileri için “aile veya arkadaş çevresi ile aynı/yakın ilde olması”nın en önemli faktör olduğu belirtilmiştir. Diğer bir bulgu ise okul tercihinden memnun olan ve olmayan her iki öğrenci grubu için üniversite tercihindeki en önemli faktörün “puan sıralaması” olduğudur. Araştırma sonuçlarına göre, üniversite ve memnuniyet ayırımı yapmaksızın tüm öğrenciler için üniversite tercih sebepleri arasında en önemli faktörün “puan sıralaması”; en az önemli görülen faktörün ise “rehber uzmanın yönlendirmesi” olduğu belirtilmiştir. İkinci önemli faktör ise “üniversitenin eğitim kalitesi” dir.

Coşar (2016) tarafından yapılan bir çalışmada, öğrencilerin tercihlerini hangi faktörlerin etkilediği sorulmuştur. Yapılan çalışmada, öğrencilere üniversiteye karar verme zamanları sorulmuş, seçenek olarak da “*lise öğrenimim sırasında*”, “*sınava girmeden önce*”, “*sınav sonuçları açıklandıktan sonra*”, “*tercih döneminde*” olmak üzere dört seçenek sunulmuştur. Sonuçta, verilen cevaplardan öğrencilerin önemli bir bölümünün (yaklaşık %66’lık oranla), okumak istedikleri üniversiteye tercih döneminde karar verdiği, öğrencilerin tercihlerini etkileyen faktörler arasından ise birinci sırayı %95’lik bir oranda “*hayallerindeki üniversiteyi okumak istemeleri*” nin geldiği ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin meslek seçiminde büyük oranda bilinçli olmadıkları; onları en çok hayallerindeki mesleğe sahip olmak düşüncesinin etkilediği görülse de aileleri başta olmak üzere arkadaşları, toplumun mesleklere bakış açısı ve sınavlardan aldıkları puanlar gibi faktörlerin onların düşüncelerini ve seçimlerini etkilediği görülmüştür.

Gürdoğan (2016) tarafından yapılan bir çalışma, üniversiteyi yeni kazanan öğrencilerin üniversite tercihlerini yaparken bilinçli olarak bir araştırma yapıp yapmadıklarını ve bu tercihlerini etkileyen faktörlerin neler olduğunu ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu çalışmadan, öğrencilerin önemli bir kısmının okuyacakları bölüm ile ilgili bilgi sahibi olduğu tespit edilmiştir. Ancak, öğrencilerin üniversiteleri tercih ettikleri sırada ve öncesinde yazdıkları üniversite ile ilgili bilgi sahibi olup olmadıkları sorulduğunda çoğunluğunun bilgi sahibi olmadığı görülmüştür. Öğrencilerin okuyacakları bölümü bilinçli olarak seçtikleri, ancak üniversitenin bulunduğu yer ve konum itibarıyla ön araştırma yapmadıkları görülmüştür. Öğrencilerin üniversite tercihlerini etkileyen faktörler incelendiğinde sadece “*yaş*” değişkeni ile “*ailemin isteği üzerine*” tercihi arasında zayıf düzeyde bir ilişki olduğu görülmüştür. “*Yöreği daha önce tanıdığım için*” ve “*web sayfasını inceleyerek*” faktörleri ile “*bölüm*” değişkeni arasında istatistiksel olarak ilişki olduğu ancak bu ilişkinin ters yönlü olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrencinin “*üniversiteyi tercih sırası*” ile “*turizm mesleğini sevdiğim*” faktörü arasında da ilişki olduğu yine bu ilişki düzeyinin düşük olduğu dikkati çekmektedir. Öğrencinin “*mezun olduğu lise*” ile

üniversiteyi tercihinde etki eden faktörler arasında hiçbir ilişki olmadığı; ayrıca, öğrencilerin cinsiyetlerinin üniversite tercihlerinde etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çatı, İhtar ve Özcan (2016) tarafından yapılan bir çalışmada, öğrencilerin üniversite tercihlerini etkileyen unsurların demografik değişkenlere bağlı olarak farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesine çalışılmıştır. Çalışmada, kız öğrencilerin üniversite tercihlerinde saygınlık, imkân ve kampüs özelliklerini daha fazla dikkate aldıkları; lisede sayısal bölüm okuyanların, diğer bölüm öğrencilerine nazaran üniversitenin bilgiye ulaşma imkânlarının olmasına daha fazla önem verdikleri; tercihini devlet üniversitelerinden yana kullanacak olan öğrencilerin, üniversitenin imkânlarını dikkate aldıkları tespit edilmiştir.

Sertel, Yıldırım ve Akyol Özmen (2017) tarafından yapılan bir çalışmada, Sivrihisar Meslek Yüksekokulundaki öğrencilerin okul tercih nedenleri ve okula uyum durumları değerlendirilerek öğrencilerin profillerini oluşturmak ve var olan durumu ortaya koymak amaçlanmıştır. Meslek Yüksekokullarının yapıları itibarıyla, genellikle meslek lisesi mezunlarının devam ettiği okullar olduğu, mesleki ve teknik eğitim veren liseler haricindeki okullardan mezun olan öğrenciler tarafından da tercih edildiği ifade edilmiştir. Liseye başlarken mesleki, genel ya da Anadolu Lisesi gibi seçenekler arasından birini seçmenin yanında, alan tercihi de yapan öğrencinin, daha önce gerçekleşmiş pek çok tercihi dolayısıyla meslek ve üniversite/bölüm seçiminin de etkilendiği ifade edilmiştir. Sivrihisar Meslek Yüksekokulu özelinde, okulun Merkez Yerleşkede bulunduğunu sanan bir kısım öğrencinin tercihler esnasında bu durumu gözden kaçırdıkları ve daha sonra okulunun bulunduğu yeri öğrendiklerinde şehir merkezindeki yerleşke yerine, ilçede konuşlanmış okulda öğrenim görmekten memnun olmadıkları ortaya çıkmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrenciler için okul tercih sebepleri arasındaki en önemli etkenler, ilk üç sırada yer alan “iş bulma”, “toplumsal saygınlık” ve “maddi kazanç” faktörleridir. Araştırmaya katılan öğrenciler için okul ve bölüm seçerken öncelikli tercih sebepleri olarak bulunan bu sonuçlar, öğrencilerin genelinde gözlenen gelecek kaygısının bir yansıması olarak yorumlanmıştır.

Yaman Tuncalı ve Çakır (2017) tarafından yapılan bir çalışmada, 2016 yılı üniversite seçme sınavları sonrasında tercih sürecinde bulunan 296 öğrenci ile yapılan çalışma sonucunda, görece yeni faaliyet göstermeye başlayan vakıf üniversitelerini tercih edecek aday öğrencilerin en önemli tercih nedenleri sırasıyla “öğrenim görmek istenen bölümün mevcudiyeti”, “okulun akademik itibarı” ve “kampüs imkânları” olarak belirlenmiştir.

Apaydın ve Seçkin Kapucu (2017) tarafından yapılan bir çalışmada; lisans öğrencilerinin sırasıyla “üniversitede eğitim alan öğrencilere”, “üniversitenin sunmuş olduğu maddi olanaklara”, “yakın tanıdıklara”, “eğitimin maliyetine”, “üniversite hakkında bilgilendirilmeye”, “iş olanaklarına”, “lise eğitiminin etkisine” ve son olarak “coğrafi konuma” göre üniversite tercihi yapmakta olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmadan ayrıca, üniversiteyi tercih etmeyi sosyal etkinlik ve akademik itibarın doğrudan etkilediği ortaya çıkmış, sosyal etkinliklere katılım arttıkça akademik itibar algısının da arttığı bulunmuştur.

Koçer (2017) tarafından yapılan bir çalışmada, 2017 yılında en çok tercih edilen 10 devlet üniversitesi kurumsal web siteleri kurum kimliği unsurları açısından incelenmiştir. Abant İzzet Baysal Üniversitesi hariç hepsi Türkiye'nin büyük şehirlerinde bulunmaktadır. Büyük şehirlerde bulunmaları, çok öğrenci alıyor olmaları, köklü üniversite olmalarının tercih edilmelerinde önemli rol oynadığı belirtilmiştir. Sayfaya ne konulacağı kararını üst yönetim belirlerken, sayfanın ziyaretçileri çoğunlukla öğrencilerdir. Neredeyse tüm üniversitelerin tanıtım filmleri bulunmakta olup tanıtım filmlerinin profesyonel olarak hazırlanmış olması kurumsal imaj açısından çok önemli görülmektedir ve bunlar ziyaretçileri, aday öğrenci ve ailelerini bilgilendirmede önemli bir rol oynamaktadır.

Zengin ve Uzut (2017) tarafından yapılan ve İstanbul'daki vakıf üniversitelerinde turizm alanında lisans eğitimi alan öğrencilerin üniversite tercih nedenlerini ortaya koyan bir çalışma sonucunda, öğrencilerin üniversite tercih nedenleri; saygınlık, bilgi ve istihdam, kampüs imkânları, konum, ekonomi ve ekonomik destek unsurları olarak sıralanmıştır.

Kuzu, Sıvacı ve Kuzu (2018) tarafından yapılan bir çalışmada, 12. sınıf öğrencilerinin üniversite tercihlerini etkileyen faktörler okul türüne, ailenin gelir düzeyine, anne ve babalarının çalışıp çalışmaması durumuna göre incelenmiştir. Nicel araştırma niteliğinde olan bu çalışmada, ilgili literatür taranıp uzman ve öğrenci görüşleri de alınarak “Üniversitenin eğitim kalitesi”, “Ailemin isteği”,

“Üniversite şehrinin sosyal ve fiziksel olanakları”, “Üniversitenin aile veya arkadaş çevresi ile aynı veya yakın ilde olması”, “Üniversitenin puan sıralamasındaki yeri”, “Üniversitenin saygınlığı”, “Rehber uzmanın yönlendirmesi” ve “Üniversitenin sosyal ve fiziksel imkânları” şeklinde üniversite tercihini etkileyen toplam sekiz faktör belirlenmiştir. Bu faktörler ikili karşılaştırma yöntemlerinden yargı yaklaşımına dayalı yöntem ile ölçeklenmiş ve 2017-2018 Eğitim-Öğretim Yılında çeşitli devlet okullarının 12. sınıfında öğrenim görmekte olan 417 lise öğrencisine uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre “Üniversitenin eğitim kalitesi” her değişken için en önemli faktör olarak bulunmuştur. En önemsiz faktörler ise okul türüne, ailenin gelir düzeyine, anne ve babalarının çalışıp çalışmamasına göre farklılık göstermiş olup “Ailemin isteği”, “Rehber uzmanının yönlendirmesi” ve “Üniversitenin aile veya arkadaş çevresi ile aynı veya yakın ilde olması” faktörlerinin en önemsiz faktörler arasında yer aldığı ortaya çıkmıştır. Yine aynı araştırmada, anne ve babası çalışan öğrenciler ile anne ve babasından en az biri çalışmayan öğrencilerin ilk tercihinin “Üniversitenin eğitimi kalitesi” yönünde olduğu görülmüştür. Ancak, anne ve babası çalışan öğrencilerin üniversite tercihinde “Üniversitenin sosyal ve fiziksel imkanları” kriteri oldukça önemli görülürken; çalışmayan anne veya babaya sahip öğrenciler için “Üniversitenin puan sıralamasındaki yeri” kriterinin daha önemli bir kriter olduğu ortaya çıkmıştır. Her iki grup için de “Ailemin isteği” ve “Rehber uzmanının yönlendirmesi” kriterinin en önemsiz iki kriter olarak görüldüğü bulunmuştur. Ailenin gelir düzeyine göre inceleme yapıldığında, her gelir düzeyinde, öğrencilerin “Üniversitenin eğitim kalitesi” kriterini önemli bir kriter olarak gördüğü ortaya çıkmıştır.

Özcan (2019) tarafından yapılan bir çalışmada, Türkiye'nin yedi bölgesinde ve her bölgenin en büyük ilinde –İstanbul, Ankara, İzmir, Erzurum, Adana, Samsun ve Gaziantep- üniversite sınavına hazırlanan lise son sınıf öğrencilerine ve mezun öğrencilere anket uygulanmıştır. Katılımcıların üniversite tercihine etki eden faktörlerde en fazla önem verdikleri beş faktör sırasıyla (a.g.m): *“Tercihlerimi yaparken, okuyacağım üniversitenin bulunduğu şehri dikkate alırım”, “İş güvencesi sağlayan üniversitelere tercihlerimde öncelik veririm”, “Tercih edeceğim bölümün imajının iyi olmasını önemserim”, “Üniversitenin tercih edeceğim alana/programa odaklanmış olmasını dikkate alırım”, “Tercihlerimde dünya görüşümü rahatlıkla yaşayabileceğim ortamı olan bir üniversite tercih ederim”* dir. Katılımcıların üniversite tercihine etki eden faktörlerde en az önem verdikleri beş faktör ise sırayla (a.g.m): *“Yakın arkadaşlarımla aynı üniversitede olma fikri tercihimde etkilidir”, “Okuyacağım bölüm için hazırlık sınıfı olan üniversiteler tercihlerimde önceliklidir”, “Üniversitenin ailemin yaşadığı yere yakın olması benim için tercih sebebidir”, “Tercihlerimde okulun yönlendirmelerini dikkate alırım”, “Üniversite tercihi yaparken bir yakınımın bu üniversitede okumuş/okuyor olması benim için önemlidir”* dir.

3. YÖNTEM

Üniversite adaylarının, üniversite ve bölüm tercihlerine etki eden nedenleri ortaya çıkarmayı hedefleyen bu çalışma keşifsel nitelikte olup değişkenler ve değişkenler arası ilişkileri ele almaktan ziyade daha sonra yapılacak olan çalışmalara ışık tutmak ve büyük resme daha geniş ve objektif bir bakış açısı kazandırılması amaçlanmıştır. Bu nedenle, araştırmada öğrencilerin üniversite ve bölüm tercihlerine etki eden faktörlerin neler olduğu ve tercihleri üzerinde hangilerinin etkilerinin daha önemli olduğu soruları cevaplanmaya çalışılmıştır. Araştırma bulgularının değerlendirilmesinde frekans ve çapraz tablolardan faydalanılmıştır.

3.1. Verilerin Elde Edilmesi

Çalışma kapsamında, üniversite adaylarının tercihlerine yönelik olarak 62 maddeli bir ölçek kullanılmıştır. 20 kişilik bir öğrenci grubuyla yapılan derinlemesine mülakat tekniği ile üniversite tercihini etkileyen faktörleri ifade eden madde havuzu geliştirilmeye çalışılmıştır. Oluşturulan madde havuzunda yer alan sorular Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi 1. sınıfta okuyan 30 öğrenci ile gerçekleştirilen pilot çalışma ile ölçeğe son şekli verilmiş ve elde edilen 62 maddeli ölçeğin yapısal geçerliliği ve güvenilirliği test edilmiştir. Çalışmanın evrenini 2016–2017 Eğitim-Öğretim Yılında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesini kazanan 1. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Zaman ve maliyet kısıtları nedeni ile çalışma Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesini 2016-2017 Eğitim-Öğretim Yılında kazanan 1. sınıf öğrencileri ile sınırlandırılmıştır. Anket formları optik

okuyucuda okunacak şekilde dizayn edilmiş, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi 1. sınıf öğrencilerinin listesi, Üniversitenin Öğrenci İşleri Daire Başkanlığından bölüm bazlı olarak temin edilmiştir. Öğrencilere anket formları bölüm bazlı olarak gönderilmiş ve 5 gün süre verilmiş ve süre sonunda anketler toplanarak optik okuyucuda okutulmuştur. Anketler öğrencilerin tamamına gönderilmiş olup geri dönüş oranı %76 olarak gerçekleşmiştir.

3.2. Güvenilirlik

Tablo 1. Güvenilirlik Analizi

Güvenilirlik Derecesi	
Cronbach's Alpha	N of Items
,978	62

Araştırmada söz konusu ölçeklerin güvenilirliğini hesaplamada Cronbach Alpha katsayısından faydalanılmıştır. Bu katsayının 0,00-0,40 aralığında olması güvenilir olmadığını; 0,40-0,60 arasında olması düşük derecede güvenilir olduğunu; 0,60-0,80 arasında olması güvenilir olduğunu; 0,80-1,00 arasında olması yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir. Genel anlamda 0,70 den büyük olmasının kabul edilir olduğu anlamına gelmektedir (Çoşkun, Altunışık, Bayraktaroğlu ve Yıldırım,2015:126). Cronbach's Alpha değeri 0,7 değerinin üzerinde bir değer çıkmıştır. 0,978 değeri ile ölçeğin güvenilirlik düzenin yüksek olduğu görülmektedir. Bu da katılımcıların tüm soruları benzer şekilde algıladığını göstermektedir. 62 maddeli ölçeğin güvenilirlik katsayısı %97,8 olarak belirlenirken her bir alt boyutun güvenilirlik değerleri %94,50 ile %86,90 aralığında bulunmuştur. Bu da ölçeğimizin içsel tutarlılığının yüksek olduğuna işaret etmektedir. Anketlerin geri dönüşünde tasnifi yapılmış ve optik okuyucu tarafından okunmuştur. Optik okuyucudan elde edilen çıktılar SPSS Programına aktarılmıştır. Sorular bazında frekans ve oransal dağılım tablo ve grafikleri yapılırken, bir kısım sorularda da çapraz tablolarla sonuçlar yorumlanmıştır.

3.3. Geçerlilik

Tablo 2. KMO ve Bartlett's Test Sonuçları

KMO and Bartlett's Test		
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	,983	
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	134738,763
	df	1891
	Sig.	,000

Geliştirilen ölçeğin faktör yapısını incelemek amacıyla keşfedici faktör analizi yapılmıştır. Tablo 1 'de sunulan analiz sonucuna göre KMO değerinin 0,983 olması ve Bartlett testinin $p \leq 0,05$ anlamlı olması ölçeğin faktörleştirilmeye uygun olduğunun göstergesi olarak değerlendirilmiştir. KMO değeri, değişkenler tarafından oluşturulan ortak varyans miktarını bildirmektedir. Bu değer 1,00'a yakın olması verinin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Bu da örneklemin faktör analizi için oldukça yeterli olduğunu ortaya koymaktadır. Bartlett testinin $p < 0,5$ olması aynı zamanda verinin normal dağılımının bir işareti olarak değerlendirilebilmektedir. Bu verilerden hareketle verilerin birbiri ile ilişki gösterdiği ve veri setinin faktör analizi için uygun olduğu görülmektedir. Keşfedici faktör analizi sonucunda varyansın %62,29'unu açıklayan 6 faktörlü bir ölçek yapısının olduğu tespit edilmiştir. Faktörlere verilen isimler Tablo 3'te görülmektedir.

Tablo 3. Keşifsel Faktör Analizi Sonuçları

TERCİH NEDENLERİ	Faktör Yüğü	Açıklanan Varyans	Güvenilirlik
Üniversitenin Fiziksel, Sosyal ve Akademik İmkânları		% 17,13	%94,50
Teknokentin olması.	0,686		
İyi spor tesislerinin olması.	0,680		
Sportif faaliyetlerinde başarılar elde etmiş olması (milli sporcular, olimpiyatlarda derece elde etmiş olma ulusal ve uluslararası başarılı spor takımlarının olması vb.)	0,671		
Üniversite / bölümde / anabilim dalında üretilen proje sayısı.	0,649		
Kampüsün sosyal olanakları (Eğlence, spor, kültürel faaliyetler, kulüpler vb.)	0,642		
Farklılık ve çok sesliliğe toleranslı olması.	0,634		
Bölümün yurtdışındaki üniversitelerle öğrenci değişim programlarının olması.	0,629		
Üniversitenin iş dünyası ile işbirliğinin güçlü olması.	0,623		
Üniversitelere düzenlenen geziler.	0,616		
Öğrencilerine eğitimleri sırasında yurt dışında okuma olanağı sağlaması.	0,615		
Üniversitenin bahar şenliklerinin ilgi çekici olması.	0,615		
Bölümün/anabilim dalının iş dünyası ile işbirliğinin güçlü olması.	0,592		
Yabancı dilde eğitim imkânının olması.	0,554		
Popüler öğrenci topluluklarının olması.	0,550		
Öğrencilere okul içinde part-time iş imkânı sunulması.	0,547		
Üniversitenin araştırma ve geliştirmeye önem vermesi.	0,472		
Üniversitenin Eğitim-Öğretim Kalitesi ve İmajı		% 13,01	%93,30
Bölüm/anabilim dalı mezunlarının iş bulma imkânları.	0,747		
Üniversitenin mezunlarının iş bulma imkânları.	0,708		
Bölümdeki/anabilim dalındaki eğitim-öğretimin kalitesi.	0,682		
Üniversitedeki eğitim-öğretimin kalitesi.	0,671		
Üniversitenin toplumda algılanan akademik saygınlığı.	0,642		
Bölümün/anabilim dalının toplumda algılanan akademik saygınlığı.	0,631		
Bölümün/anabilim dalının marka olarak ismi ve prestiji.	0,597		
Prestijli bir üniversite olması.	0,540		
Bölümün KPSS vb. merkezi sınavlardaki başarısı.	0,511		
Köklü bir üniversite olması.	0,481		
Üniversitenin Kampüs İmkânları		% 10,36	%89,10
Kampüsünde yurt olanaklarının olması.	0,741		
Kampüsün güvenli olması.	0,697		

Kampüs üniversitesi olması.	0,678		
Kampüsün bina, kütüphane, kantin, laboratuvar vb. fiziksel olanakları.	0,666		
Kentte devlet yurdu olması.	0,640		
Kampüsün şehir merkezine yakınlığı.	0,632		
Üniversite/bölümün çift diploma ve yandal sertifikası olanakları.	0,497		
Üniversitenin Konumu ve Özellikleri		%7,72	%87,00
Üniversitenin öğrencilerine sunduğu imkânlar	0,748		
Üniversite kampüsünün özellikleri	0,744		
Üniversite öğrencileri için ekonomik şartların uygunluğu	0,694		
Üniversitenin bulunduğu şehrin konumu	0,683		
Üniversitenin prestiji	0,642		
Üniversitenin Bulunduğu Kentin İmkânları		%7,64	%85,90
Üniversitenin ailemin bulunduğu kentte olması.	0,750		
Kentte yanında kalabileceğim akraba/tanıdıkların olması.	0,731		
Kentin ekonomik olarak ucuz yaşam koşullarına sahip olması.	0,578		
Üniversitenin bulunduğu kentte mezuniyet sonrası iş imkânlarının çok olması.	0,572		
Kentte ev kiralarının ucuz olması.	0,556		
Ailemin isteği.	0,533		
Üniversitenin hastanesinin bulunması.	0,476		
Üniversitenin Akademik Kadrosunun Niteliği ve Elde Etmiş Olduğu Başarılar		%6,42	%86,90
Üniversitedeki öğretim üyelerinin ismi veya özgeçmişi.	0,622		
Bölümdeki/anabilim dalındaki öğretim üyelerinin ismi veya özgeçmişi.	0,620		
Üniversitelerin tanıtım fuarları.	0,545		
Üniversitenin KPSS vb. merkezi sınavlardaki başarısı.	0,534		
Tanınmış ve ünlü mezunlar vermiş olması.	0,518		
Toplam		%62,29	%97,80

4. BULGULAR

Aşağıda, araştırmaya ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı

CİNSİYET	Sayı	Oran (%)	Geçerli Olanların Oranı (%)
Kadın	2.083	48,5	50,5
Erkek	2.044	47,6	49,5
Toplam	4.127	96,1	100,0
Boş	169	3,9	
Toplam	4.296	100,0	

Tablo 4'te görüldüğü üzere katılımcıların %48,5'i kadın, %47,6'sı erkeklerden oluşmaktadır.

Tablo 5. Katılımcıların Okul Türüne Göre Dağılımı

OKUL TÜRÜ	Sayı	Oran (%)	Geçerli Olanların Oranı (%)
Fakülte	2.294	53,4	55,4
Yüksekokul	196	4,6	4,7
Meslek Yüksekokulu	1.652	38,5	39,9
Toplam	4.142	96,4	100,0
Boş	154	3,6	
Toplam	4.296	100,0	

Tablo 5'ten anlaşılacağı üzere öğrencilerin %53,4'ünün fakülte, %4,6'sının yüksekokul, %38,5'inin meslek yüksekokulu, %3,6'sının okulunu belirtmediği görülmektedir.

Tablo 6. Katılımcıların Yerleşim Yeri Göre Dağılımı

EN UZUN SÜRE YAŞANILAN YER	Sayı	Oran (%)
İl Merkezi	2101	48,9
İlçe Merkezi	1280	29,8
Kasaba	297	6,9
Köy	518	12,1
Toplam	4196	97,7
Boş	100	2,3
Toplam	4296	100,0

Tablo 6'da öğrencilerin üniversiteye gelmeden önce en uzun yaşadıkları yerlere göre dağılımı görülmektedir. Buna göre öğrencilerin üniversiteye başlamadan %48,9'unun il merkezinde, %29,8'inin ilçe merkezinde, %6,9'unun kasabada, %12,1'nin köyde yaşadığı, %2,3'ünün ise yaşadığı yeri belirtmedikleri görülmektedir.

Tablo 7. Katılımcıların Üniversiteye Gelmeden Önce İkamet Ettiği İllere Göre Dağılımı

İL	Sayı	Oran (%)	İL	Sayı	Oran (%)	İL	Sayı	Oran (%)
Adana	671	15,6	Giresin	4	0,1	Siirt	3	0,1
Adıyaman	20	0,5	Hakkâri	3	0,1	Sinop	3	0,1
Afyon	17	0,4	Hatay	117	2,7	Sivas	29	0,7
Ağrı	8	0,2	Isparta	9	0,2	Tekirdağ	6	0,1
Amasya	9	0,2	İçel	299	7,0	Tokat	9	0,2
Ankara	243	5,7	İstanbul	130	3,0	Trabzon	4	0,1
Antalya	80	1,9	İzmir	32	0,7	Şanlıurfa	31	0,7
Artvin	7	0,2	Kars	6	0,1	Van	10	0,2
Aydın	16	0,4	Kastamonu	1	0,0	Yozgat	49	1,1
Balıkesir	26	0,6	Kayseri	384	8,9	Zonguldak	10	0,2
Bilecik	11	0,3	Kırklareli	2	0,0	Aksaray	82	1,9
Bingöl	7	0,2	Kırşehir	16	0,4	Bayburt	1	0,0
Bitlis	8	0,2	Kocaeli	20	0,5	Karaman	48	1,1

Bolu	3	0,1	Konya	231	5,4	Kırıkkale	8	0,2
Burdur	13	0,3	Kütahya	8	0,2	Batman	13	0,3
Bursa	26	0,6	Malatya	27	0,6	Şırnak	12	0,3
Çanakkale	5	0,1	Manisa	23	0,5	Bartın	1	0,0
Çankırı	3	0,1	Kahramanmaraş	73	1,7	Ardahan	4	0,1
Çorum	6	0,1	Mardin	13	0,3	Iğdır	6	0,1
Denizli	12	0,3	Muğla	8	0,2	Yalova	3	0,1
Diyarbakır	10	0,2	Muş	3	0,1	Karabük	2	0,0
Edirne	1	0,0	Nevşehir	65	1,5	Kilis	4	0,1
Elazığ	14	0,3	Niğde	749	17,4	Osmaniye	104	2,4
Erzincan	4	0,1	Ordu	12	0,3	Düzce	4	0,1
Erzurum	8	0,2	Rize	5	0,1	Toplam	4040	94,0
Eskişehir	10	0,2	Sakarya	13	0,3	Boş	256	6,0
Gaziantep	72	1,7	Samsun	31	0,7	Toplam	4296	100,0

Öğrencilerin üniversiteye gelmeden önce ikamet ettiği illere göre dağılımını gösteren Tablo 7 incelendiğinde, en fazla tercihin %17,4 oranla Niğde ilinde ikamet edenlerden, daha sonra sırasıyla Adana (%15,6), Kayseri (%8,9), Mersin (%7,0), Ankara (%5,7), Konya (%5,4)'da ikamet edenlerden oluştuğu görülmektedir. Burada dikkat çeken husus çevre illerde ikamet edenlerin (%42,6 gibi önemli bir oranla) Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesini tercih etmiş olmalarıdır.

Tablo 8. Katılımcıların Üniversiteye Gelmeden Önce Yaşadığı İllerle Tercihlerindeki Etkenler Arasındaki İlişkinin Dağılımı

İLLER	ÜNİVERSİTE VE/VEYA BÖLÜM TERCİHİNDEKİ ETKEN			
	Sadece Üniversiteyi Değerlendirdim	Sadece Bölümü Değerlendirdim	Hem Üniversiteyi Hem Bölümü Değerlendirdim	Hiç Birine Bakmadım, Puanım Yettiği İçin Buradayım
Niğde	0,08	0,26	0,41	0,25
Adana	0,04	0,32	0,38	0,26
Kayseri	0,03	0,31	0,37	0,29
İçel	0,06	0,27	0,44	0,23
Ankara	0,04	0,27	0,42	0,27
Konya	0,02	0,34	0,39	0,25
Ortalama	0,05	0,30	0,40	0,26

Tablo 8 incelendiğinde Niğde iline çevre illerden gelen öğrencilerin tercih yaparken tüm faktörler içerisinde hem bölüm hem de üniversiteyi birlikte değerlendirdikleri (%40 oranla); Üniversite ve bölüm ayrı ayrı değerlendirildiğinde %30 oranla tercih edilen bölümün etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Tek başına üniversitenin tercihte etki oranının oldukça düşük olduğu (%5), sadece puanı yettiği için tercih yapanların oranının (%26) hem üniversite hem bölümü birlikte değerlendirenlere göre (%40) daha düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Katılımcıların Ailedeki Toplam Aylık Ortalama Gelire Göre Dağılımı

GELİR DÜZEYİ (TL)	Sayı	Oran (%)	Geçerli Olanların Oranı(%)
1000 TL'den az	767	17,9	18,4
1001-2000	1.937	45,1	46,5
2001-3000	768	17,9	18,4

3001-4000	349	8,1	8,4
4001-5000	131	3,0	3,1
5001-6000	64	1,5	1,5
6001-7000	42	1,0	1,0
7001-8000	25	0,6	0,6
8001-9000	14	0,3	0,3
9001-10000	24	0,6	0,6
10000 TL üzeri	49	1,1	1,2
Toplam	4.170	97,1	100,0
Boş	126	2,9	
Toplam	4.296	100,0	

Ailedeki toplam aylık ortalama gelire göre dağılımı gösteren Tablo 9 incelendiğinde katılımcıların %83,3'nün 3000 TL ve altında gelire sahip olduğu, yani ekonomik olarak alt gelir grubuna dahil ailelerden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 10. Katılımcıların Üniversite Tercihlerinde En Fazla Etkili ve En Az Etkili Olan Etkenlerin Oransal Dağılımı

	TERCİHİ ETKİLEYEN ÖNEMLİ VE ÖNEMSİZ ETKENLER	Etkili (%)	Etkisiz (%)
En Etkili 6 Etken	Üniversitedeki eğitim-öğretimin kalitesi.	68,5	12,8
	Bölümdeki/anabilim dalındaki eğitim-öğretimin kalitesi.	65,5	13,9
	Üniversitenin mezunlarının iş bulma imkânları.	63,9	17
	Puanının buraya yetmiş olması.	63,1	18,5
	Kampüsünde yurt olanaklarının olması.	60,1	21,5
	Kent ile ailemin yaşadığı şehir arasındaki ulaşım imkânlarının iyi olması.	60	21,4
En Az Etkili 6 Etken	Üniversitenin ailemin bulunduğu kentte olması.	41	42,2
	Üniversitenin hastanesinin bulunması.	40	42,1
	Kentte yanında kalabileceğim akraba/tanıdıkların olması.	41,4	38,8
	Kentte ev kiralarının ucuz olması.	45,1	34,2
	Üniversitenin bulunduğu kentte mezuniyet sonrası iş imkânlarının çok olması.	44,1	33,9
	Üniversite kampüsü dışına çıkmadan ihtiyaçlarımı giderebileceğim alışveriş merkezi, banka, postane, kırtasiye vb. yerlerin olması.	47,1	33,1

Katılımcıların üniversite tercihlerinde en etkili ve en etkisiz olan 6 etkenin oransal dağılımı Tablo 10'da görülmektedir. Tablo 10'dan da anlaşılacağı üzere katılımcılar %68,5 oranla üniversitedeki eğitim-öğretimin kalitesinin tercihte *en etkili etken* olduğunu belirtmiştir. Bunu sırasıyla %65,5 oranla bölümdeki/anabilim dalındaki eğitim-öğretimin kalitesi, %63,9 oranla üniversitenin mezunlarının iş bulma imkânları %63,1 oranla puanın yetmiş olması, %60,1 oranla kampüsünde yurt olanaklarının olması, %60 oranla kent ile ailenin yaşadığı şehir arasındaki ulaşım imkânlarının iyi olması izlemektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere öğrenciler için mezun olduktan sonraki iş bulma imkanı da eğitim-öğretim kalitesi kadar tercihte etkili olmaktadır. Buna karşın öğrenciler üniversite tercihinde *en az etkili olan etkenler* içerisinde %42,2 oranla üniversitenin ailenin bulunduğu kentte olmasını ilk sırada belirtmiştir. Bunu sırasıyla %42,1 oranla üniversitenin hastanesinin bulunması, %38,8 oranla kentte yanında kalabileceğim akraba/tanıdıkların olması, %34,2 oranla kentte ev kiralarının ucuz olması,

%33,9 oranla üniversitenin bulunduğu kentte mezuniyet sonrası iş imkânlarının çok olması, %33,1 oranla üniversite kampüsü dışına çıkmadan ihtiyaçlarımı giderebileceğim alışveriş merkezi, banka, postane, kırtasiye vb. yerlerin olması izlemektedir. Üniversitenin hastanesinin bulunmasının öğrencilerin tercihlerinde çok da etkili olmadığı görülmektedir.

Tablo 11. Katılımcıların Üniversite Tercihinde Önemli ve Önemsiz Olan Etkenlerin Dağılımı

TERCİH NEDENLERİ	Önemli (%)	Önemsiz (%)
Üniversite öğrencileri için ilin ekonomik şartlarının uygunluğu.	73,3	12,8
Üniversitenin bulunduğu şehrin konumu.	70	13,7
Üniversitenin öğrencilerine sunduğu imkânlar.	69,1	14
Üniversite kampüsünün özellikleri.	64,6	17,4
Üniversitenin prestiji.	64,5	13,9

Öğrencilerin tercihinde önemli ve önemsiz olan etkenlerin dağılımı Tablo 11’de görülmektedir. Bu dağılım incelendiğinde Üniversite öğrencileri için ilin ekonomik şartlarının uygunluğu %73,3 ile en önemli faktör olarak ilk sırada yer alırken, Üniversitenin bulunduğu şehrin konumu %70 oranla ikinci sırada yer almaktadır. Üniversitenin öğrencilerine sunduğu imkânlar %69,1 oranla üçüncü sırada yer almıştır. Üniversite kampüsünün özellikleri %64,6 oranla dördüncü sırada, Üniversitenin prestiji %64,5 oranla beşinci sırada yer almıştır.

Öğrencilerin %83,3’nün 3000 TL ve altında gelire sahip olduğundan (Bknz. Tablo 9), yani ekonomik olarak alt gelir grubuna dahil ailelerden oluştuğundan üniversite tercihinde de ilin ekonomik şartlarının uygunluğu en önemli faktör olarak görülmüştür.

Tablo 12. Katılımcıların Tercihlerinde Üniversitenin ve/veya Bölümün Etkisinin Dağılımı

ETKENLER	Sayı	Oran (%)
Sadece üniversiteyi değerlendirdim.	201	4,8
Sadece bölümü değerlendirdim.	1.277	30,8
Hem üniversiteyi hem bölümü değerlendirdim.	1.615	38,9
Hiç birine bakmadım, puanım yettiği için buradayım.	1.057	25,5
Toplam	4.150	100,0

Öğrencilerin tercihlerinde üniversitenin ve/veya bölümün etkisinin dağılımı gösteren Tablo 12 incelendiğinde sadece üniversiteyi değerlendirerek tercih yapanların oranı %4,8’dir. Sadece bölümü değerlendirerek tercih yapanların oranı %30,8’dir. Hem üniversiteyi hem bölümü değerlendirerek tercih yapanların oranı % 38,9’dır. Hiç birine bakmadan, sadece puanı yettiği için tercih yapanların oranı ise %25,5’tir.

Tablo 13. Katılımcıların Cinsiyetinin Üniversite ve/veya Bölüm Tercihine Etkisinin Dağılımı

TERCİHLER	CİNSİYET		Toplam	CİNSİYET	
	Kadın	Erkek		Kadın (%)	Erkek (%)
Sadece üniversiteyi değerlendirdim.	70	123	193	3,4	6,2
Sadece bölümü değerlendirdim.	603	634	1237	29,7	32,2
Hem üniversiteyi hem bölümü değerlendirdim.	870	690	1560	42,8	35,0
Hiç birine bakmadım, puanım yettiği için buradayım.	488	525	1013	24,0	26,6
Toplam	2031	1972	4003	100	100

Katılımcıların cinsiyetinin üniversite ve/veya bölüm tercihinin etkisinin dağılımını gösteren Tablo 13 incelendiğinde hem üniversiteyi hem bölümü değerlendirenler içerisinde %42'8 ile kadınların öne çıktığı görülmektedir.

Tablo 14. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinin Tercih Sırası

TERCİH SIRASI	Dağılım	Oran (%)
İlk tercih	1.119	27,0
İkinci tercih	421	10,2
Üçüncü tercih	334	8,1
Dördüncü tercih	251	6,1
Beşinci tercih	268	6,5
Altıncı ve daha fazla tercih	1.746	42,1
Toplam	4.139	100,0

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinin tercih sıralaması **Tablo 14**'te görülmektedir. Buna göre Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesini ilk sırada tercih edenlerin oranı %27'0 iken, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci sırada tercih edenlerin oranı %30,9, altıncı ve daha fazla sırada tercih edenlerin oranı %42,1'dir.

Tablo 15. Niğde İlinin Öğrencilerin Beklentilerini Karşılama Düzeyi

NİĞDE İLİNİN BEKLENTİLERİ KARŞILAMA DÜZEYİ	Dağılım	Oran (%)
Karşıladi	817	21,3
Karşilamadı	2.279	59,3
Fikrim Yok	744	19,4
Toplam	3.840	100,0

Tablo 15'te Niğde ilinin öğrencilerin beklentilerini karşılama düzeyinin dağılımı görülmektedir. Niğde ilinin öğrencilerin %21,3'ünün beklentilerini karşıladığını, %59'unun beklentilerini karşılamadığı ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin %19,4'ü ise fikrinin olmadığını ifade etmiştir.

Tablo 16. Katılımcıların Gelir Düzeyi ile Üniversitenin Bulunduğu İlin Ekonomik Şartları Arasındaki İlişkinin Dağılımı

AİLENİN TOPLAM AYLIK ORTALAMA GELİRİ	İLİN EKONOMİK ŞARTLARI					Toplam
	Hiç Önemli Değil	Önemsiz	Ne Önemli Ne Önemsiz	Önemli	Çok Önemli	
1000 TL'den az	21,70	18,20	16,30	16,00	19,60	18,30
1001-2000	38,60	47,90	44,90	47,00	47,70	46,50
2001-3000	14,50	14,00	19,60	19,80	18,50	18,50
3001-4000	11,00	7,20	9,80	8,50	7,80	8,40
4001-5000	2,80	4,70	4,40	3,70	2,30	3,10
5001-6000	3,80	4,20	0,70	1,90	1,00	1,60
6001-7000	1,70	1,30	1,60	1,30	0,50	1,00
7001-8000	0,70	0,40	0,70	0,80	0,50	0,60
8001-9000	0,70		0,30	0,20	0,40	0,30
9001-10000	0,70		0,30	0,50	0,70	0,60
10000 TL üzeri	3,80	2,10	1,40	0,30	1,10	1,20
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Tablo 16'da ailenin toplam aylık gelir düzeyi ile üniversitenin bulunduğu ilin ekonomik şartlarının uygunluğu arasındaki ilişkinin dağılımı görülmektedir. Orta ve alt gelir grubunda bulunan öğrencilerin %85,8'i üniversitenin bulunduğu ilin ekonomik şartlarının uygunluğunun çok önemli olduğu görüşündedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi örneklemini bağlamında gerçekleştirilen bu araştırmada, adayların üniversite tercihinde hangi faktörlerin ne derece etkili olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlar doğrultusunda yapılan öneriler aşağıda özetlenmiştir:

* Araştırmadan, üniversite adaylarının tercihinde *en önemli faktörlerin* üniversitedeki eğitim-öğretim kalitesi ve mezunların iş bulma imkânları olduğu ortaya çıkmıştır. Mezuniyetten sonra mezunların yüzde kaçının iyi maaşlı bir iş bulduğu ve hangi kurumlarda hangi unvanlar ile çalıştığı, yüzde kaçının aile şirketine çalıştığı veya kendi işletmesini kurup işlettiği, yüzde kaçının yüksek lisans/doktora programlarına devam ettiği gibi soruların yanında, 5 yıl önceki mezunların şimdi nerelerde olduğu da (profesyonel, araştırmacı, girişimci) önemli olup bilinçli bir toplumda sorulması ve üzerinde düşünülmesi gereken konulardır. Tüm bunlar dikkate alındığında, üniversiteler eğitim-öğretim sürecine katkı sağlayacak uygulamalara daha çok yer vermeli ve eğitim kalitesini artırma çabası içerisinde bulunmalı, bilimsel çalışmalara daha fazla önem verilmeli ve bu çalışmalar teşvik edilmelidir. Tercihle *en az etkili faktörün* ise ailesinin bulunduğu kentte olması olduğu ortaya çıkmıştır. Öğrenciler, aile ve akrabalarından uzak bir üniversite hayatını tercih etmektedirler. Bu sonucun ortaya çıkmasında, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesine gelen öğrencilerin yakın illerden oluşu, baskıcı İç Anadolu kültüründen öğrencilerin kaçma isteğinin de etkili olabileceği düşünülebilir.

* Öğrenciler için *ilin ekonomik şartlarının uygunluğu ve üniversitenin konumu* da oldukça etkili bir faktör olarak belirtilmiştir. Öğrencilerin üniversiteye gelmeden önce ikamet ettiği illere göre dağılımına bakıldığında en fazla tercihin %17,4 oranla Niğde ilinde ikamet edenlerden, daha sonra ise çevre illerde ikamet edenlerin (%42,6 gibi önemli bir oranla) Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesini tercih ettikleridir. Bu durum, Üniversitenin bölgesel bir üniversite olduğunu göstermektedir. Niğde iline mesafe olarak uzak olan illerden üniversitenin çok az tercih edilmesi, üniversite tercihinde uzaklığın önemli olduğuna işaret etmektedir. Ancak, katılımcıların %83,3'nün ailesinin aylık ortalama geliri 3000 TL ve altında olup daha çok ekonomik olarak alt gelir grubuna dahil ailelerden oluşmasının da bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olabileceği düşünülmektedir. Buradan, ekonomik anlamda sıkıntı içinde olan ailelerin çocuklarını yaşadıkları ilden uzağa göndermek istemedikleri sonucuna da ulaşılabılır. Üniversitenin ve kentin burs imkânları oluşturmasının, daha çok öğrenciye burs vermesinin, öğrenci tercihlerinde önemli bir motivasyon aracı olacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda öğrencilerin Niğde ilinde yaşamalarını kolaylaştıracak (ulaşım, barınma ve beslenme alanlarında) öğrenciye özel uygulamaların geliştirilmesi önemli olacaktır. Bu tür uygulamalarında üniversite tanıtımında ön plana çıkartılması öğrenci tercihinde etkili olacaktır.

* Niğde iline çevre illerden gelen öğrencilerin tercih yaparken tüm etkenler içerisinde hem bölüm hem de üniversiteyi birlikte değerlendirdikleri (%40 oranla); üniversite ve bölüm ayrı ayrı değerlendirildiğinde %30 oranla tercih edilen bölümün etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Tek başına üniversitenin tercihte etki oranının oldukça düşük olduğu (%5), sadece puanı yettiği için tercih yapanların oranının (%26) hem üniversite hem bölümü birlikte değerlendirenlere göre (%40) daha düşük olduğu görülmektedir. Ayrıca, katılımcıların cinsiyetinin üniversite ve/veya bölüm tercihine etkisine bakıldığında hem üniversiteyi hem bölümü değerlendirenler içerisinde %42'8 ile kadınların öne çıktığı görülmekte; bu da kadınların erkeklere göre daha bilinçli tercihte bulduklarını göstermektedir.

* Daha önce de belirtildiği üzere, katılımcılar %68,5 oranla üniversitedeki eğitim-öğretimin kalitesinin tercihte *en etkili faktör* olduğunu belirtmiştir. Bunu sırasıyla %65,5 oranla bölümdeki/anabilim dalındaki eğitim-öğretimin kalitesi, %63,9 oranla üniversitenin mezunlarının iş bulma imkânları %63,1 oranla puanın yetmiş olması, %60,1 oranla kampüsünde yurt olanaklarının olması, %60 oranla kent ile ailenin yaşadığı şehir arasındaki ulaşım imkânlarının iyi olması izlenmektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere öğrenciler için mezun olduktan sonraki iş bulma imkânı da eğitim-öğretim kalitesi kadar tercihte etkili olmaktadır. Öğrenciler için üniversitede geçirdikleri yıllar

süresince mezun olabilmek ve mezuniyet sonrası eğitimini aldıkları alanda istihdam edilebilmek önem arz etmektedir. Ancak günümüzde genç işsizlik oranlarının yüksekliği, yaşanan ekonomik kriz, kapanan işletmeler, öğrencilerin henüz mezun olmadan iş bulma beklentilerini etkilemekte ve uzun vadeli hayat planlarına bakışlarını değiştirmektedir. Mutlu olacakları ve hayat boyu severek yapacakları bir işten çok, iş bulma kaygısı ile herhangi bir iş/işletmeye girme ve yaşamını devam ettirme mücadelesine girmelerine neden olmaktadır. YÖK'ün yapmış olduğu bir anketin sonuçlarına göre (https://oidb.asbu.edu.tr/sites/idari_birimler/oidb.asbu.edu.tr/files/inlinefiles/yok_un_tercih_anketi_sonuclandi.pdf), öğrencilerin tercihlerde rol oynayan birinci faktör "İstihdam İmkânları" dır. Bu araştırmadan üniversite ve bölüm tercihi aşamasındaki en önemli faktör; mezuniyet sonrası iş bulma (istihdam) imkânıdır. Tercih sürecinde, mezuniyet sonrası iş bulma durumu adaylar için çok önemli olmaktadır. Adayların %26'sı tercih edeceği bölümün istihdam imkânını, %18'i üniversitenin bulunduğu ili, %16'sı ise ilgili bölümün taban puanını göz önünde bulundurarak tercihlerini planlamaktadır.

Belki de işsizlik, öğrencilerin üniversiteyi öncelikli olarak mesleğe hazırlayan bir kurum olarak algılamasına neden olmakta, üniversitenin onlara katacağı entelektüel ve sosyal hayatı ikinci plana itmeleri sonucunu doğurmaktadır. Ayrıca, öğrencilerin ilgi duydukları alan yerine, yaşamlarını güvenceye almaya yönelik bölümleri tercih etmeleri, sırf üniversite mezunu olabilmek için hiç ilgi duymadığı bir bölümde okumasına yol açmakta, bu da yaşam amaçlarını ve üniversiteden aldıkları doyumunu olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Bu nedenle üniversitenin entelektüel insan yetiştirme ve kültürel gelişmeye katkı yapma özelliklerini geliştirmek gerektiği söylenebilir.

* Öğrenciler, üniversite tercihinde *en az etkili olan etkenler* içerisinde %42,2 oranla üniversitenin ailenin bulunduğu kentte olmasını ilk sırada belirtmiştir. Bunu sırasıyla %42,1 oranla üniversitenin hastanesinin bulunması, %38,8 oranla kentte yanında kalabileceğim akraba/tanıdıkların olması, %34,2 oranla kentte ev kiralarının ucuz olması, %33,9 oranla üniversitenin bulunduğu kentte mezuniyet sonrası iş imkânlarının çok olması, %33,1 oranla üniversite kampüsü dışına çıkmadan ihtiyaçlarımı giderebileceğim alışveriş merkezi, banka, postane, kırtasiye vb. yerlerin olması izlemektedir. Üniversitenin hastanesinin bulunmasının öğrencilerin tercihlerinde çok da etkili olmadığı görülmektedir.

* Öğrencilerin tercihinde önemli ve önemsiz olan etkenlerin dağılımı incelendiğinde Üniversite öğrencileri için ilin ekonomik şartlarının uygunluğunun (%73,3) oranla ve üniversitenin bulunduğu şehrin konumunun (%70 oranla) ön plana çıktığı görülmüştür. Bunda öğrencilerin önemli bir kısmının (%83,3 oranla) ekonomik olarak alt gelir grubuna dâhil ailelerden oluşmasının etkili olduğu söylenebilir.

* Yine Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesinin tercih sıralamasına bakıldığında; ilk sırada tercih edenlerin oranı %27'0 iken, ikinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci sırada tercih edenlerin oranı %30,9, altıncı ve daha fazla sırada tercih edenlerin oranı %42,1'dir. Bu da öğrencilerin yaklaşık %73'ünün diğer tercihlerine yerleşemedikleri için bu üniversitede olduklarını başka bir ifade ile buraya istemeden geldiklerini göstermektedir. Yine öğrencilerin önemli bir kısmı (%59 oranla) Niğde ilinin beklentilerini yeterince karşılamadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin ilk sırada tercih etmedikleri bir Üniversitede okumaları ve Niğde İlinin de beklentilerini karşılamadığı birlikte düşünüldüğünde hem Üniversiteye hem de Niğde ili yöneticilerine önemli görevler düştüğü açıktır. Üniversite Yönetiminin yerel nedenlerle değil de akademik ve bilimsel başarıdan dolayı üniversitenin tercih edilirliliğini artırma çabalarının daha fazla yapılması ve bu konuda tedbir alınması gerektiği gerçeği öne çıkmaktadır. Niğde ilinin de kentin marka değerini artırıcı çabaları organize etmesi önemli bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır.

* Günümüzde iş dünyasındaki acımasız rekabet üniversitelere de yansımış olduğundan, üniversiteler de rekabet stratejilerini belirlerken; tanınırlık, eğitim kalitesi, akademik ve fiziki altyapı olanakları, barınma ve sosyal faaliyetler ile üniversitenin bulunduğu ilin de etkisini göz önüne almalı, bu faktörlerden güçlü olanlarını ön plana çıkarmalı ve doğru bir üniversite imajı oluşturarak doğru öğrenci kitlesine ulaşmalıdırlar.

* Bundan sonra, Türkiye'nin farklı bölgelerindeki üniversitelerde de benzeri çalışmaların yapılarak üniversite öğrencilerinin tercihlerindeki etkenler bölge, üniversitenin büyüklüğü, cinsiyet, sosyo-ekonomik durum ve benzeri açılardan değerlendirilerek karşılaştırmalar yapılabilir. Ayrıca,

tercihinden memnun olan ve olmayan öğrenciler için nitel çalışmalar yapılarak gelecekte üniversite tercihi yapacak öğrencilerin hayatlarıyla ilgili verecekleri bu kararın daha sağlam temellere dayandırılması sağlanabilir. Üniversite yöneticileri ve akademisyenler, özellikle Z Kuşağının sürekli değişen beklentilerini ve bu konudaki değişimleri dikkate almalı, öğrencilerin üniversite kaynaklı sorunlarını tartışarak bunlara yönelik tedbirler almalı, üniversite yönetim ve eğitim-öğretim süreçlerine ilişkin yaklaşımlarını bu değişimler doğrultusunda tekrar gözden geçirmelidir.

KAYNAKÇA

- Apaydın, Ç. ve Seçkin Kapucu, M. (2017), “Üniversiteyi Tercih Etme, Akademik İtibar ve Sosyal Etkinlik Arasındaki İlişki: Akdeniz ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Lisans Öğrencileri Örneği”, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, Cilt 23, Sayı 2: 199-222.
- Coşar, M. (2016), “Üniversite Tercihinde Öğrencileri Etkileyen Faktörler”, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Aralık, Cilt:5, Özel Sayı, Makale No: 01:1-5.
- Çoşkun, R., Altunışık, R., Bayraktaroğlu, S., Yıldırım E., *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: SPSS Uygulamalı*, Sakarya Kitapevi, Adapazarı, 2015
- Çatı, K., İştahar E. ve Özcan, H. (2016) “Üniversite Tercihlerine Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi: Türkiye Geneline Bir Alan Araştırması”, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, Cilt: 6, Sayı: 2, Ağustos:163-177.
- Erol, A., Yergin H. ve Mercan, M. (2012), “Üniversite Öğrencilerinin Üniversite Tercihlerinin Belirleyicileri: Hakkâri Örneği”, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, Cilt 4, No 2: 1-10.
- Gavcar, E., Bulut, Z. A. ve Karabulut, A. N., (2005), “Öğrencilerin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesini Tercih Nedenleri ve Beklentileri (Muğla Üniversitesi Örneği)”, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl:4, Sayı:7, Bahar, Sayı:1: 21-39.
- Gürdoğan, A., (2016), “Öğrencilerin Üniversite Tercihlerini Etkileyen Faktörler: Ortaca Örneği”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 42, Şubat: 1238-1246.
- Koçer, S., (2017), “Kurumsal Web Sitelerinin Kurum Kimliği Açısından İncelenmesi: En Çok Tercih Edilen Üniversiteler Üzerine Bir Analiz”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 10 Sayı: 53: 756-772.
- Köksal, K. (2016), “Üniversite ve Meslek Tercihini Etkileyen Unsurlara Yönelik Bir Alan Araştırması”, *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, Aralık, Cilt: 26, Sayı: 2: 39-69.
- Kuzu, Y., Sıvacı S.Y. ve Kuzu O. (2018), “Üniversite Tercihlerini Etkileyen Faktörlerin İkili Karşılaştırması” *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 37:128-156.
- Owen, Korkut, F., Kepir, D., Özdemir, S., Ulaş, Ö., Yılmaz, O., (2012), “Üniversite Öğrencilerinin Bölüm Seçme Nedenleri”, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 8, Sayı 3, Aralık: 135-151.
- Özcan, H (2019), “Öğrencilerin Üniversite Tercihlerine Etki Eden Faktörler Üzerine Türkiye Geneli Bir Araştırma”, <https://www.egitimajansi.com/haber/ogrencilerin-universite-tercihlerine-etki-eden-faktorler-uzerine-turkiye-geneli-bir-arastirma-haberi-66012h.html> (Erişim Tarihi: 03.01.2019)
- Sertel, E., Yıldırım, H. ve Akyol Özmen S. (2017), “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Okul Tercih Sebepleri ve Uyum Durumları: Sivrihisar Örneği”, *4. Ulusal Meslek Yüksekokulları Sosyal ve Teknik Bilimler Kongresi*, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 11-13 Mayıs, Burdur: 79-93.
- Şahin, İ., Zoraloğlu, Y. R., & Şahin Fırat, N. (2011). “Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Amaçları, Eğitsel Hedefleri, Üniversite Öğreniminden Beklentileri ve Memnuniyet Durumları”, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(3): 429-452.

- Torlak, Ö. ve Doğan, V. (2011), “Üniversite Adaylarının Üniversite Marka Algılarının Üniversite Tercihlerine Etkilerinin Ölçümü: Eskişehir Örneği”, *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*, Cilt: 12, Sayı:1: 97-113.
- Yakar, L., Odabaş, M. ve Gündeğer, C. (2016), “Üniversite Öğrencilerinin Üniversiteyi Seçme Nedenlerinin İkili Karşılaştırma Yöntemiyle Ölçeklenmesi (Hacettepe, Siirt ve Aksaray Üniversiteleri Örneği)”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:38: 189-201.
- Yaman Tuncalı, T. ve Çakır, Ö. (2017), “Üniversite Tercihlerini Etkileyen Faktörlerin Seçime Dayalı Konjoint Analizi ile Belirlenmesi”, *MAKÜ-Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 1(1): 65-84.
- Yavuzer, H ve Kahraman, A. B.(2014) “Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ve Öğrenci Profili”, *Cappadocia Journal of History and Social Sciences*, No 3: 23-34.
- Zengin, B. ve Uzut, İ. (2017). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Üniversite Tercihlerini Etkileyen Nedenler: İstanbul Vakıf Üniversiteleri Örneği, *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, Cilt.1, Sayı:3:16-30.
- https://oidb.asbu.edu.tr/sites/idari_birimler/oidb.asbu.edu.tr/files/inlinefiles/yok_un_tercih_an_keti_sonuclandi.pdf (Erişim Tarihi: 06.03.2019)